

LS-1 Psychology of Learner

Duration : 03:00 Hours

Total Marks : 70

General Instructions:

1. All questions are compulsory, options are internal.
2. Digits marked at the end of questions shows total marks of that questions.
3. Answer briefly and to the point.

70 Marks:

(Time 3 Hours)

Q1 (A): Answer any two out of three in 400 words

08 Marks

1. Describe the Jean Piaget's theory of cognitive development and its educational importance.
1. જુન પિયાજેના શાનાત્મક વિકાસના સિદ્ધાંત અને તેનું શૈક્ષણિક મહત્વનું સમજવો .
2. What is meant by growth and development? Discuss and Differentiate both. Why a teacher should have a knowledge of human growth and development?
2. વૃદ્ધિ અને વિકાસનો અર્થ શું છે? બંનેની ચર્ચા કરો અને તફાવત કરો. શિક્ષકને માનવ વૃદ્ધિ અને વિકાસનું જ્ઞાન શા માટે હોવું જોઈએ ?
3. How do group dynamics impact individual behaviours? What are the advantages of sociometry?
3. જૂથ ગતિશીલતા વ્યક્તિગત વર્તનને કેવી રીતે અસર કરે છે ? સોશિયોમેટ્રીના ફાયદા શું છે?

Q1 (B): Answer any two out of three in 250 words

06 Marks

1. How heredity and environment influence the growth and development of the children?
Explain.
1 આનુવંશિકતા અને વાતાવરણ બાળકોના વિકાસને કેવી રીતે પ્રભાવિત કરે છે ? સમજાવો.
2. What are the different types of reinforcement? Explain the role of reinforcement in teaching-learning process.
2. વિવિધ પ્રકારના પ્રબલીકરણ-પ્રતિચાર શું છે? અધ્યાપન-શિક્ષણ પ્રક્રિયામાં પ્રબલીકરણ-પ્રતિચારની ભૂમિકા સમજાવો.
3. How did Guilford conceptualize mental abilities? What are the three dimensions of Guilford structure of intellect?
3. ગિલફોર્ડ માનસિક ક્ષમતાઓની કલ્પના કેવી રીતે કરી ? બુદ્ધિના ગિલફોર્ડ મોડેલના ત્રણ પરિમાણો શું છે ? સમજાવો .

Q. 2 (A): Answer any two out of three in 400 words**08 Marks**

1. Explain main principles of human development. Discuss teachers' role in facilitating cognitive development with suitable examples.

1. માનવ વિકાસના મુખ્ય સિદ્ધાંતો સમજાવો. યોગ્ય ઉદાહરણો સાથે જ્ઞાનાત્મક વિકાસની સુવિધામાં શિક્ષકોની ભૂમિકાની ચર્ચા કરો.
2. "Erikson's Psycho- Social theory of development helps the teacher in catering the educational needs of the Indian Learners" Justify.
3. Define moral development. Discuss the stages of moral development and implications of Kohlberg's Moral Development theory w.r.t Indian Context.
3. નૈતિક વિકાસની વ્યાખ્યા આપો. ભારતીય સંદર્ભમાં કોહલબર્ગના નૈતિક વિકાસ સિદ્ધાંતના તબક્કાઓ અને અસરોની ચર્ચા કરો.

Q 2 (B): Answer any two out of three in 250 words**06 Marks**

1. Suggest ways and means to enhance memory among children.
1. બાળડોમાં યાદશક્તિ વધારવાની રીતો અને માધ્યમો જણાવો
2. What purpose does a defence mechanism serve? How do you deal with defence mechanisms?
2. બચાવ પ્રયુક્તિઓ કયા હેતુ માટે વપરાય છે ? તમે બચાવ પ્રયુક્તિઓ સાથે કેવી રીતે વ્યવહાર કરશો ?
3. Discuss the techniques of fostering creativity among students.
3. વિદ્યાર્થીઓમાં સર્જનાત્મકતા વધારવા માટેની તકનીકોની ચર્ચા કરો.

Q3 (A): Answer any two out of three in 400 words**08 Marks**

1. Discuss the view, "Adolescence is a period of storm and stress". What role does the teacher plays in resolving the problems of Adolescent stage in school situation.
1. "કિશોરવસ્થા એ તોફાન અને તાણનો સમયગાળો છે" આ દાખિકોણની ચર્ચા કરો. શાળાની પરિસ્થિતિમાં કિશોરવસ્થાની સમસ્યાઓના નિરાકરણમાં શિક્ષક શું ભૂમિકા ભજવે છે.
2. Are Erikson's stages of development still relevant? Why is the successful completion of each psychosocial stage necessary?
2. એરિકસનના વિકાસના તબક્કા સુસંગત છે? દરેક મનોસામાચિક તબક્કાની સફળતાપૂર્વક પૂર્ણતા શા માટે જરૂરી છે ? ચર્ચા કરો.
3. Explain Freud's theory of Personality development.
3. ફોઈના વ્યક્તિત્વ વિકાસના સિદ્ધાંતને સમજાવો.

Q3 (B): Answer any two out of three in 250 words**06 Marks**

1. Write a detailed note on Piaget's theory of Cognitive development

1. શાનાત્મક વિકાસના પિયાજેના સિદ્ધાંત પર વિગતવાર નોંધ લખો.
2. Describe with examples the use of educational Psychology in classroom teaching.
2. વર્ગાંડમાં શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનના ઉપયોગનું ઉદાહરણો સાથે વર્ણન કરો.
3. Discuss two factor theory of measuring Intelligence.
3. બુધ્ય માપવાના બે પરિબળ સિદ્ધાંતની ચર્ચા કરો.

Q4. (A): Answer any two out of three in 400 words**08 Marks**

1. Discuss the concept of socio-cultural theory of Vygotsky. Why Vygotsky's socio cultural theory is essential in a one's learning development?

1. વાયગોસ્કીના સામાજિક-સાંસ્કૃતિક સિદ્ધાંતના ખ્યાલની ચર્ચા કરો. વ્યક્તિના શીખવાના વિકાસમાં વાયગોસ્કીનો સામાજિક સાંસ્કૃતિક સિદ્ધાંત શા માટે જરૂરી છે ?

2. How is creativity related to intelligence, and what is the difference between creativity and intelligence? Does creativity play a role in intelligence?

2. સર્જનાત્મકતા બુદ્ધિ સાથે કેવી રીતે સંબંધિત છે, સર્જનાત્મકતા અને બુદ્ધિ વચ્ચે શું તફાવત છે ? શું સર્જનાત્મકતા બુદ્ધિમાં ભૂમિકા ભજવે છે ? સમજાવો.

- 3 Explain "Psychology is a science of soul, mind and consciousness." How does educational psychology help teachers?

- 3 સમજાવો "મનોવિજ્ઞાન એ આત્મા, મન અને ચેતનાનું વિજ્ઞાન છે." શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન શિક્ષકોને કેવી રીતે મદદ કરે છે ?

Q4 (B): Answer any two out of three in 250 words**06 Marks**

1. What do you understand by Individual difference? Describe its dimensions of differences.

1. તમે વ્યક્તિગત તફાવત ક્રારા શું સમજો છો ? તેના તફાવતોના પરિમાણોનું વર્ણન કરો.

2. Point out some Determinants of Personality. What are the different ways through which personality can be measured?

2. વ્યક્તિત્વના કેટલાક ધર્તકો દર્શાવો. વ્યક્તિત્વને માપી શકાય તેવી વિવિધ રીતો કઈ છે ?

3. What are mental health challenges? Point out some factors affecting mental health.

3. માનસિક સ્વાસ્થ્યના પડકારો શું છે ? માનસિક સ્વાસ્થ્યને અસર કરતા કેટલાક પરિબળોનો ઉલ્લેખ કરો.

Q5. Answer any 7 out of 10 questions

07 Marks

1. What do you mean by educational psychology?
1. શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન અર્થ શું છે ?
2. What are the different stages of developmental task?
2. વિકાસલક્ષી કાર્યના વિવિધ તબક્કા શું છે?
3. What do you mean by emotional development?
3. ભાવનાત્મક વિકાસનો અર્થ આપો.?
4. List any two characteristics of adolescence stage.
4. ડિશોરાવસ્થાના તબક્કાના કોઈપણ બે લક્ષણોની યાદી બનાવો.
5. What do you mean by Mental Hygiene?
5. માનસિક સ્વચ્છતાનો અર્થ આપો.?
6. List any two functions of hormones in our body.
6. આપણા શરીરમાં હોર્મોન્સના કોઈપણ બે કાર્યોની યાદી બનાવો.
7. List any two reasons for forgetting.
7. ભૂલી જવાના કોઈપણ બે કારણોની યાદી આપો.
8. What is intrinsic motivation?
8. આંતરિક પ્રેરણ શું છે?
9. Write two lines on Peer influence.
9. સહપાઠી પ્રભાવ પર બે લીટીઓ લખો.
10. What do you mean by maturation?
10. પરિપક્વતાનો અર્થ શું છે ?

Duration : 03:00 Hours

Total Marks : 70

પ્રશ્ન-1 (અ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના (400 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો.

(08)

(1) મહાત્મા ગાંધીજીના શિક્ષણાર્થનને અનુલક્ષીને નીચેના મુશ્કાઓની ચર્ચા કરો.

- શિક્ષણની પરિભાષા

- શિક્ષણની પદ્ધતિ

- અસ્થાસક્રમ

(2) ભારતના પ્રાચીન વિદ્યાસ્થાનો જણાવી તકશીલા અને નાલંદાની ગુરુકુળ શિક્ષણ પદ્ધતિ સમજાવો.

(3) યુવાઓના આદર્શ 'વિશ્વ યુવા દિવસ'ની ઉજવણીમાં શાનના સ્વોત તરીકે અનુભવ થકી કેળવણીની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-1 (બ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના (250 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો.

(06)

(1) કેળવણી અને ભણતરમાં રહેલી વિવિધતા જણાવો.

(2) શિક્ષણની પ્રક્રિયા એક ધૂવથી અનેક ધૂવી છે ? સમજાવો

(3) મહર્ષિ અરવિંદના મતે ભારતીય શિક્ષણ ચિંતનની સંકલ્પના સ્પષ્ટતા કરો.

પ્રશ્ન-2 (અ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના (400 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો.

(08)

(1) 'સત્યાર્થ પ્રકાશ'માં શિક્ષણ દ્વારા સમાજ સુધારણાની ચર્ચા કરો.

(2) મઠ, મંદિર અને પાઠ્યાળામાં પ્રચલિત શિક્ષણ પ્રણાલી જણાવો.

(3) રાજરામ મોહનરાયના મતે સમાજ સુધારણાના પ્રચારો જણાવો.

પ્રશ્ન-2 (બ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના (250 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો.

(06)

(1) ઈ.સ.૧૯૩૭ની શિક્ષણ નીતિ સમજાવો.

(2) પ્રાચીન ભારતમાં વેદકાલીન શિક્ષણની સમજ આપો.

(3) મદરેસામાં સમાવિષ્ટ શિક્ષણ પ્રણાલી સમજાવો.

પ્રશ્ન-3 (અ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે (પ્રશ્નોના 400 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો.

(08)

(1) ડૉ.રાધાકૃષ્ણન કમીશનની મુખ્ય ભલામણો સમજાવો

(2) કોઠારી કમીશનની શિક્ષણ નીતિ જણાવો.

(3) રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ -૧૯૮૮ની યોજના સ્પષ્ટ કરો.

પ્રશ્ન-3 (બ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના (250 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો.

(06)

(1) ૧૯૯૨ની સમીક્ષા જણાવો.

(2) આર.ડી.આઇ.-૨૦૦૮ ની સમજ આપો.

(3) માધ્યમિક શિક્ષણ કમિશન -૧૯૮૨-૮૩ ની યોજના જણાવો .

પ્રશ્ન-4 (અ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના (400 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો.

(08)

(1) ૧૯૯૨-૨૦૨૦ શાળા શિક્ષણ સંકલનનું પુનઃગઠન સ્પષ્ટ કરો.

(2) વૈશિક મહામારીમાં ઓનલાઈન અને ઓફલાઈન શિક્ષણ અંગેના તમારા મંતવ્યો જણાવો.

(3) શાળા અભ્યાસક્રમ અને અભ્યાસન શાસ્ત્રની સમજ આપો.

પ્રશ્ન-4 (બ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના (250 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો.

(06)

(1) આધુનિક શિક્ષકની વિભાવના સ્પષ્ટ કરો.

(2) કલા અને સંસ્કૃતિની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.

પ્રશ્ન-5 નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

(14)

(1) ગાંધીજીના મતે કેળવણીની વ્યાખ્યા જણાવો.

(2) મહારિ અરવિંદના મહાકાવ્યનું નામ જણાવી તેમના મતે મનના સ્તર જણાવો.

(3) ગુરુદેવના મતે કેળવણી એટલે શું ?

(4) સમાજસુધારક થીરુલ્લુવર ના મતે શિક્ષણની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.

(5) પ્રાચીન વેદકાલીન શિક્ષણ પદ્ધતિ સમજાવો.

(6) સંત જ્ઞાનેશ્વર વિશે ટૂંક નોંધ લખો .

(7) ૧૯૯ નું પું નામ આપી સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો .

(8) ૧૯૯ -૨૦૨૦ ના મુખ્ય હેતુઓ જણાવો.

(9) વલ્લભી લિધાસ્થાનની વિશેષતાઓ જણાવો.

(10) 'ભારતનું ભાવી વર્ગાંખંડમાં ઘડાઈ રહ્યું છે'-આ મત કોણે અને કયા કમિશને કહ્યું ?

CuS1 Curriculum Development Principles

પ્રશ્ન 1(અ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ ૪૦૦ શબ્દોમાં આપો.

08

1. અભ્યાસકર્મની લાક્ષણીકતાઓ વિસ્તારથી સમજાવો.

2. અભ્યાસકર્મ વિકાસનાં સિંધ્યાંતોની વિસ્તારથી ચર્ચા કરો.

3. અભ્યાસકર્મનાં ઉદ્દેશ્યો ની ચર્ચા કરો ઉદાહરણ સાથે.

(બ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ ૨૫૦ શબ્દોમાં આપો.

6

1. અભ્યાસકર્મની વ્યાખ્યા આપી પાઠ્યકર્મ અને અભ્યાસકર્મ વચ્ચે તફાવત સમજાવો.

2. અભ્યાસકર્મ નાં મૂળભૂત તત્ત્વો ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

3. સારા અભ્યાસકર્મના લક્ષણોની ચર્ચા કરો .

પ્રશ્ન 2(અ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ ૪૦૦ શબ્દોમાં આપો.

8

1. અભ્યાસકર્મના પ્રકારોનાં નામ આપીને કોઈ ત્રણ પ્રકારને વિસ્તાર થી સમજાવો.

2. વર્તનવાદી-તર્કવાદી અભિગમને વિસ્તાર થી સમજાવો .

3. અભ્યાસકર્મના નિર્ધારકો એટલે શું ? એના નામ આપીને એક નિર્ધારકને વિસ્તારથી સમજાવો.

(બ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ ૨૫૦ શબ્દોમાં આપો.

06

1. અનુભવ કેન્દ્રિત અભ્યાસકર્મના લાભ અને ગેરલાભ લખો.

2. અપેક્ષિત અભ્યાસકર્મની સંકલ્પના આપીને વિસ્તારથી ચર્ચા કરો.

3. સંકલિત અભ્યાસકર્મ ની વ્યાખ્યા આપી એના લાભ અને ગેરલાભ લખો.

પ્રશ્ન 3 (અ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ ૪૦૦ શબ્દોમાં આપો.

8

1. અભ્યાસકર્મ રચનાના સ્વોતોની ચર્ચા ઉદાહરણ સાથે કરો .

2. અભ્યાસકર્મ રચનાની તાત્ત્વિક આધારશીલાની ચર્ચા કરો ઉદાહરણ સાથે .

3. અભ્યાસક્રમ રચનાની મનોવૈજ્ઞાનિક આધારશીલતા ની ચર્ચા કરો ઉદાહરણ સાથે

(બ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ ૨૫૦ શબ્દોમાં આપો. 6 Marks

1. અભ્યાસક્રમ રચનાની સમાજશાસ્કીય આધારશીલાની ચર્ચા દ્રંકમાં કરો ઉદાહરણ સાથે.

2. અભ્યાસક્રમ રચનાનું સ્લોત નૈતિક બોધને ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

3. જ્ઞાન અને અધ્યોત્તાને સમજાવો ઉદાહરણ સાથે.

પ્રશ્ન ૪(અ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ ૪૦૦ શબ્દોમાં આપો. 8

1. તાત્ત્વિક જોડાણ અને શૈક્ષણિક જરૂરિયાતોનું મૂલ્યાંકન ની ચર્ચા કરો.

2. અભ્યાસક્રમ વિકાસ નાં એથેયો અને હેતુઓની રચનાની ચર્ચા કરો.

3. અભ્યાસક્રમ મૂલ્યાંકનના ઉદેશો સમજાવો.

(બ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ ૨૫૦ શબ્દોમાં આપો. 6

1. અભ્યાસક્રમ મૂલ્યાંકનના સ્લોતો સમજાવો.

2. અધ્યયન અનુભવની પસંદગીનાં સિંધ્યાંતો જણાવો.

3. અધ્યયન અનુભવોના પ્રકારની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન ૫. નીચેના દસ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના જવાબ આપો. 14

1. પાઠ્યક્રમ એટલે શું ?

2. અભ્યાસક્રમનું માળખું અને અભ્યાસક્રમ વચ્ચે તફાવત લખો.

3. અભ્યાસક્રમ રચનાના સ્લોતોમાં રાજ્યના બે ઉદાહરણ લખો.

4. અભ્યાસક્રમ મૂલ્યાંકનનાં લાભ લખો.

5. સામાજિક વિવિધતાના બે ઉદાહરણ અભ્યાસક્રમ નીધારક તરીકે આપો.

6. વિસ્યવસ્તુ કેન્દ્રિત અભ્યાસક્રમ ની વ્યાખ્યા આપો અને એના લાભ લખો.

7. અભ્યાસક્રમ વિકાસનાં બે સિંધ્યાંતો આપો.

8. પાઠ્યક્રમ અને પાઠ્યપુસ્તક ના તફાવત સમજાવો.

9. ગલીત અભ્યાસક્રમ ની વ્યાખ્યા આપો ?

IITE, Gandhinagar Affiliated North Zone B.Ed. Colleges
B.Ed. Sem-1 Prelim Exam Dec.-2021
PS 1-02 General Pedagogy for Languages,S.S. & Commerce

Duration : 03:00 Hours

Total Marks : 70

પ્રશ્ન-1 (અ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના (400 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. (08)

(1) ભાષાનો સામાજિક વિજ્ઞાન,વાણિજ્ય અને વિજ્ઞાન સાથેનો અનુબંધ સમજાવો.

(2) ભાષા,સામાજિક વિજ્ઞાન અને વાણિજ્યને ધ્યાનમાં રાખીને શાખા અને વિદ્યાશાખાની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.

(3) મૂલ્યની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી શિક્ષણમાં વિવિધ મૂલ્યોની ઉપયોગીતા જણાવો.

પ્રશ્ન-1 (બ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના (250 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. (06)

(1) ભાષા એટલે શું ? ભાષા શિક્ષકના ગુણો જણાવો.

(2) શાળા અભ્યાસક્રમમાં અને દૈનિક જીવનની પ્રવૃત્તિઓમાં વિવિધ ભાષાઓનું મહત્વ સ્પષ્ટ કરો.

(3) સામાજિક વિજ્ઞાન અને વાણિજ્યનું કાર્યક્ષેત્ર સમજાવો.

પ્રશ્ન-2 (અ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના (400 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. (08)

(1) અદ્યાપનની વર્તમાન સંકલ્પના જણાવી અદ્યાપનના વર્તમાન સિદ્ધાંતોની ચર્ચા કરો.

(2) અદ્યાપન સૂત્રો એટલે શું ? કોઈપણ ચાર સૂત્રો સમજાવો.

(3) અદ્યાપનની વિવિધ પદ્ધતિઓ જણાવી નીચે આપેલ પદ્ધતિઓ સમજાવો.

- વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ - નિરીક્ષિત અભ્યાસ પદ્ધતિ - સમસ્યા ઉકેલ પદ્ધતિ

પ્રશ્ન-2 (બ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના (250 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. (06)

(1) શિક્ષણશાસ્ત્રના પરિપ્રેક્ષ્યમાં વિવિધ પ્રવિધીઓ જણાવી ભાષા પ્રયોગશાળાનું સ્વરૂપ સમજાવો.

(2) અદ્યાપન પ્રયુક્તિઓની સમજ આપો.

(3) અભિગમ એટલે શું ? સમસ્યા ઉકેલ અભિગમ સમજાવો.

પ્રશ્ન-3 (અ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે (પ્રશ્નોના 400 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. (08)

(1) ભાષા શિક્ષણમાં વ્યાકરણની પદ્ધતિ કઈ છે ? ઉદા.સહ ચર્ચા કરો .

(2) પૃથક્કરણ અને સંશોધણ પદ્ધતિ સમજાવો.

(3) આધાર પદ્ધતિની સમજ આપો.

પ્રશ્ન-3(બ) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના (250 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો.

(06)

(1) પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિ એટલે શું ? શિક્ષણમાં પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિની ઉપયોગીતા જણાવો.

(2) વાર્તા કથન અને નિર્દર્શન પદ્ધતિ સમજાવો.

(3) શિક્ષણમાં તુલના પદ્ધતિની સમજ આપો.

પ્રશ્ન-4 (અ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના (400 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો.

(08)

(1) માઇકોટીચિંગ એટલે શું ? તેના તબક્કાઓ સમજાવો.

(2) સૂક્ષ્મપાઠના લાભ જણાવી વિષયાલીમુખ કૌશલ્ય ઉદા.સહ સમજાવો.

(3) પ્રશ્નપ્રવાહિતા કૌશલ્યના ઇચ્છનીય અને અનિચ્છનીય વર્તનોની સમજ આપો.

પ્રશ્ન-4 (બ) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના (250 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો.

(06)

(1) કા.પા.કાર્ય કૌશલ્યની સમજ આપો .

(2) સિમ્યુલેશન પાઠની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી તેના સોપાનો સમજાવો.

(3) તમારા વિષયનો કોઈ એક એકમ પસંદ કરી કોઈએક માઇકોપાઠ કૌશલ્યની પાઠ આયોજન નોંધ તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન-5 નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

(14)

(1) ભાષાના કૌશલ્યો જણાવી રૂક્માં સમજ આપો.

(2) મૂલ્ય એટલે શું ? તેના પ્રકારો જણાવો.

(3) અનુબંધ એટલે શું ? તેની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.

- (4) અધ્યાપન એટલે શું ? અધ્યાપનની પ્રાચીન સંકળ્પના જણાવો.
- (5) સામાન્ય અને વિશિષ્ટ હેતુ વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
- (6) અધ્યાપન પ્રતિમાન એટલે શું ? તેના સોપાનો જણાવો.
- (7) અનુવાદ પદ્ધતિના લાભ જણાવો.
- (8) કથન ચર્ચા પદ્ધતિની સમજ આપો.
- (9) શૈક્ષણિક સાધનનો ઉપયોગ કરવામાં દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોની સ્પષ્ટતા કરો.
- (10) અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયામાં કયા કયા સુદંઢકોનો ઉપયોગ કરશો ? જણાવો.

PS1-01 - General Pedagogy for Mathematics and Science

Duration : 03:00 Hours

Total Marks : 70

પ્રશ્ન 1 (અ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ 400 શબ્દોમાં આપો. 08

1. ગણિત અને વિજ્ઞાનનું કાર્યક્ષેત્ર ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

2. ગણિત અને વિજ્ઞાન કેવી રીતે મૂલ્યોને વિકસાવે છે ચર્ચા કરો.

3. ગણિત અને વિજ્ઞાનનું સહસંબંધ વિસ્તારથી સમજાવો .

(બ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ 250 શબ્દોમાં આપો. 6 Marks

1. શાખા અને વિદ્યાશાખાનું તફાવત સમજાવો.

2. ગણિત અને વિજ્ઞાનની દૈનિક જીવનમાં જરૂરિયાત ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

3. ગણિત અને વિજ્ઞાનની શાળા અભ્યાસક્રમમાં મહત્વની ચર્ચા કરો .

પ્રશ્ન 2(અ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ 400 શબ્દોમાં આપો. 08

1. અધ્યાપનનાં સુત્રો વિસ્તારથી સમજાવો.

2. અધ્યાપન એટલે શું ? અધ્યાપનના સિધ્યાંતો વિસ્તારથી સમજાવો .

3. ગણિત અને વિજ્ઞાનમાં હેતુઓ અને અધ્યયન નીપરંજે વિસ્તારથી સમજાવો.

(બ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ 250 શબ્દોમાં આપો. 06

1. અધ્યાપન પ્રતિમાનો એટલે શું ? અધ્યાપન પ્રતિમાનોની લાક્ષણીકતાઓ લખો.

2. પ્રવિધિઓ એટલે શું ? ઉદાહરણ આપીને ચર્ચા કરો.

3. પદ્ધતિઓ અને પ્રયુક્તિઓ વરદ્યે તફાવત લખો.

પ્રશ્ન 3 (અ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ 400 શબ્દોમાં આપો. 08

1. આગમન - નીગમન પદ્ધતિની ચર્ચા ઉદાહરણ સાથે કરો .

૨. નિર્દર્શન પદ્ધતિ ની ચર્ચા કરો ઉદાહરણ સાથે અને લાભ ની ચર્ચા કરો .
૩. પૃથકરણ-સંશ્લેષણ ની ચર્ચા કરી ઉદાહરણ સાથે અને, એના લાભ અને ગેરલાભ લખો.
- (બ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ ૨૫૦ શબ્દોમાં આપો. 06
૧. તુલના પદ્ધતિ ને સમજાવો .
 ૨. પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિને ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.
 ૩. પૃથકરણ-સંશ્લેષણ અને આગમન -નિગમન વચ્ચે તફાવત લખો .
- પ્રશ્ન ૪ (અ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ ૪૦૦ શબ્દોમાં આપો. 08
૧. સુક્ષમપાઠની સંકલ્પના સમજાવો એના સોપાનોની ચર્ચા કરો.
 ૨. સિમ્યુલેસન પાઠની સંકલ્પના સમજાવો એના લક્ષણોની ચર્ચા કરો.
 ૩. સુક્ષમપાઠની પ્રક્રિયાની વિસ્તારથી ચર્ચા કરો.
- (બ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ ૨૫૦ શબ્દોમાં આપો. 06
૧. સિમ્યુલેસન પાઠ ના સોપાનો ની ચર્ચા કરો.
 ૨. વિષયાભિમુખ અને પ્રશ્નપ્રવાહિતા ફૌશલ્યનું ઉપયોગ કરીને તમારા વિષયમાં પાઠ બનાઓ.
 ૩. શૈક્ષણિક સાધનનો ના શિક્ષણ માં ઉપયોગ ની ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન ૫. નીચેના દસ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના જવાબ આપો. 14 Marks
૧. સુક્ષમપાઠ એટલે શું .
 ૨. કા.પા કાર્ય ની લાક્ષણીકતાઓ લખો.
 ૩. ગણિત વિષય ના ૪ સામાન્ય હેતુઓ લખો.
 ૪. તાર્કિક અભિગમ ની વ્યાખ્યા આપો .
 ૫. પ્રદર્શન પદ્ધતિ ના બે લાભ લખો .
 ૬. વિજ્ઞાન વિષય નું શાળામાં મહત્વ આપો.
 ૭. અધ્યાપન સુત્રોનું શિક્ષણમાં લાભ લખો .
 ૮. ઉતેજના પરિવતંનનાં શિક્ષણમાં બે લાભ લખો .
 ૯. સુક્ષમપાઠના લાભ લખો.
 ૧૦. ગણિત અને વિજ્ઞાન વચ્ચેનું સહસંબંધ લખો.
- *****

B.Ed. Sem.-I Prelim Exam Dec.-2021
Aff. To IITE, Gandhinagar
Paper Code : LPC 1 – Gujarati Language

Duration : 02:00 Hours

Total Marks : 35

પ્રશ્ન 1 (અ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ 400 શબ્દોમાં આપો.

08

1. ગુજરાતી ભાષામાં વર્ણમાળા આકૃતિ દ્વારા સવિસ્તાર સમજ આપો.

2. વિચાર એટલે શું ? વિચારનો વિસ્તાર કોઈ એક ઉદા.આપી સમજાવો.

3. સંક્ષેપીકરણ અને સારલેખનનો ભેદ ઉદા.સહ સમજાવો.

(બ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ 250 શબ્દોમાં આપો.

06

1. ગુજરાતીમાં અવતરણ ચિહ્નનું મહત્વ સમજાવી કોઈપણ ચાર અવતરણ ચિહ્ન ઉદા.સાથે સમજાવો.

2. સમાનાર્થી શબ્દ એટલે શું ? કોઈપણ ચાર સમાનાર્થી શબ્દો જણાવો.

3. શબ્દ સમૂહ માટે એક શબ્દ કોઈપણ ચાર ઉદા.સહ લખો.

પ્રશ્ન 2 (અ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ 400 શબ્દોમાં આપો.

08

1. નિબંધ લેખન લખવામાં ધ્યાનમાં રાખવામાં આવતી બાબતો જણાવી ‘શિક્ષા નીતિ’ પર નિબંધ લખો.

2. માતૃભાષા દિવસની ઉજવણીનું આયોજન અને તેનો અહેવાલ લેખન લખો.

3. કોઈ એક કાવ્ય લખી કાવ્યોની વિવિધ રસસ્થાનોની સમજ આપો.

(બ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ 250 શબ્દોમાં આપો.

06

1. વાદાત્મક ગધની સમજ આપો.

2. ભાષામાં શ્રુત લેખન અને અનુલેખનનું મહત્વ સમજાવો.

3. વર્ણનાત્મક ગાધથી ભાષાની અભિવ્યક્તિ કરવામાં ઉપયોગી છે સમજ આપો .

પ્રશ્ન-3 : નીચેના કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના જવાબ દ્રોક્માં આપો. 07

1. ક અને ચ નો સમાવેશ સ્વરપેટીના ક્યા વર્ગમાં થાય છે ?

2. શિક્ષણને લગતા કોઈપણ બે વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ લખો.

3. ગુજરાતી ભાષાના સંયુક્ત વર્ણ જણાવો.

4. શિક્ષણ અને ફરજને લગતી કોઈ એક કહેવત સમજાવો.

5. માતૃભાષા દિનની ઉજવણી ક્યારે અને કેમ કરવામાં આવે છે ?

6. અહેવાલના પ્રકારો જણાવો.

7. શબ્દ સમૂહ માટે એક શબ્દ લખો. – નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે

- 'શુભ પ્રસંગે આપવામાં આવતો કાગળ' - તેજસ્વી વિધાર્થીને મળતી આર્થિક સહાય

- મરણ સમયે લખાતો પત્ર

8. જૂથ ચર્ચા માટે આપ સલા સંચાલન કેવી રીતે કરશો ?

9. પ્રશ્ન એટલે શું ? તેના પ્રકારો જણાવો.

10. કહેવતનો અર્થ આપી સમજાવો.

- દશોરાએ ઘોડું ન દોડવું અથવા વાઢ કરને આવ્યા સાન

IITE, Gandhinagar Affiliated North Zone B.Ed. Colleges

B.Ed. Sem-1 Prelim Exam Dec.-2021

EPC 1 - ચિંતનાત્મક વાંચન

Duration : 02:00 Hours

Total Marks : 35

પ્રશ્ન-1 (અ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના (400 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો) (08)

(૧) ચિંતનાત્મક વાંચન અર્થગુહણની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી તેનું મહત્વ સ્પષ્ટ કરો.

(૨) ચિંતનાત્મક વાંચનની પ્રયુક્તિઓની ચર્ચા કરો.

(૩) ડેવિસના સમજના ઘટક કૌશલ્યો જણાવી કોઈ પણ પાંચની સમજ આપો..

પ્રશ્ન-1 (બ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના (250 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો.) (06)

૧) વાંચન ક્ષમતા પર અસર કરતાં પરિબળો જણાવો.

(૨) વર્તમાનપત્રમાં પ્રકાશિત થતી કોઈ એક લેખકની કોલમનું નામ જણાવી લખાણનો સંદર્ભ આપી મુખ્ય વિષય વસ્તુ સ્પષ્ટ કરો.

(૩) સંકલ્પનાત્મક સમજ એટલે શું ? લખાણમાં વિવિધતાની પ્રક્રિયાની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-2 (અ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના (400 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો.) (08)

(૧) ચિંતનાત્મક શિક્ષણ એટલે શું ? શૈક્ષણિક જીવનમાં તેની ઉપયોગીતા જણાવો .

(૨) કિયા પર ચિંતન અંગેના પ્રદાતા જણાવી તેની સમજ આપો .

(૩) શાળા સંપર્ક અંગેની ચિંતન ડાયરી બનાવવા માટે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો જણાવો.

પ્રશ્ન-2 (બ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના (250 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો.) (06)

(૧) ચિંતનના તબક્કાઓ સમજાવો .

(2) અભ્યાસિક પ્રવૃત્તિઓ પર ચિંતન 'સિમ્પ્લિકેશન'ની નોંધ લખો.

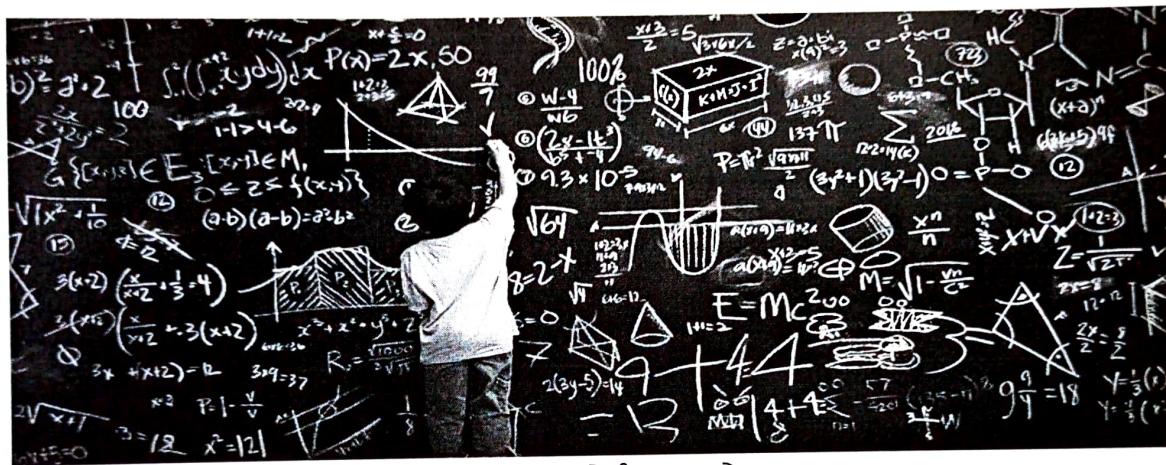
(3) શાળા-કોલેજની પ્રાર્થના આધારિત દર્શય-શ્રાવ્ય દ્વારા કેન્દ્રિત ચિંતનાત્મકની વિશેષતાઓ દર્શાવો..

પ્રશ્ન-3 નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

(07)

(1) 'વાંચન સાક્ષરતાનો પાયો છે'- સમજાવો.

(2) આપેલ ચિત્ર જોઈ ચિત્રના આધારે બી.એડ.ના અભ્યાસક્રમ સંબંધિત ચિંતનના વિચારો લખો.

(3) પાઠ્યપુસ્તકની શિક્ષણમાં કોઈપણ ચાર ઉપયોગીતા જણાવો.

(4) તમારી મનપસંદ વર્તમાન સમાચાર પત્રની પૂર્તિનું નામ આપી મહત્વના મુખ્ય અંશ જણાવો.

(5) વાંચન અને લેખન કૌશલ્યોને અસરકારક બનાવવાના ઉપાયો જણાવો.

(6) તમારા મનપસંદ પુસ્તકની શૈક્ષણિક નવીનતા દર્શાવો.

(7) આજના TV કે વર્તમાન પત્રના મુખ્ય સમાચાર જણાવી તમારું ચિંતન સ્પષ્ટ કરો.

(8) આધુનિક સામાજિક મીડિયા દ્વારા સાંસ્કૃતિક મહત્વતા જીવનમાં દર્શાવો.

(9) અસરકારક વાંચનમાં કુશળતા લાવવા માટેની યોજના આપો.

(10) પાઠ્યપુસ્તકમાં પાઠ્યસામગ્રીની વિવિધતા સમજાવો.

Duration : 02:00 Hours

Total Marks : 35

પ્રશ્ન 1 (અ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ 400 શબ્દોમાં આપો. 08

૧. શિક્ષણમાં સંગીત અને લલિતકલાની સંકલ્પના સમજ આપો.

૨. શિક્ષણમાં ચિત્રની આવશ્યકતા અને શેક્ષણિક ફલિતાર્થી વિશે જણાવો.

૩. શિક્ષણમાં ફ્રામા અને કલાને કેવી રીતે એકીકૃત કરી શકીએ. તમારા શબ્દોમાં સમજાવો.

(બ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ 250 શબ્દોમાં આપો. 06

૧. ‘પ્રાર્થના એ દિવસની ચાવી અને રાત્રિનું તાળું હોવું જોઈએ’. સમજાવો.

૨. ચિત્રનો ઐતિહાસિક પરિપ્રેક્ષ્ય સમજાવો.

૩. એક પાત્રીય અભિનયની વિશેષતાઓ વિશે જણાવો.

પ્રશ્ન 2 (અ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ 400 શબ્દોમાં આપો. 08

૧. શિક્ષણમાં સંગીતનો ઉપયોગ બાળક માટે કેવી રીતે મહત્વપૂર્ણ છે ?

૨. “શ્રોક એ સંસ્કૃત સાહિત્યનો ખજાનો છે.” સમજાવો.

૩. નૃત્યમાં તાલનો મહત્વ સમજાવો.

(બ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ 250 શબ્દોમાં આપો. 06

૧. અભ્યાસમાં લોકગીતનો મહત્વ સમજાવો.

૨. નાટકના મૂળભૂત ચાર પ્રકારો નામ આપી કોઈ પણ બે વિશે સમજાવો.

૩. સંવાદમાં બોલવા અંગેના મહત્વના સિદ્ધાંતો જણાવો.

પ્રશ્ન-3 : નીચેના કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના જવાબ ટૂકમાં આપો.

07

૧. વેશભૂષાની વિશેષતા
 ૨. મૂક અભિનય
 ૩. આંગિક અભિનય
 ૪. ભવાઈ નૃત્ય
 ૫. પારંપરીક લોકનૃત્યની વિશેષતા
 ૬. શિવમહિમન સ્થોત
 ૭. શિક્ષણકાર્યમાં રંગોળી
 ૮. કોલાજનાં પ્રકારો
 ૯. ચિત્રમાં સામંજસ્યનો સિદ્ધાંત
 ૧૦. દેશભક્તિ ગીતોના સંદર્ભમાં ધ્યાનમાં રાખવા જેવા જરૂરી મુદ્દાઓ.
- *****